

[PDF udgave \(1544 KB\)](#)

Medlemme af Folketingets Europaudvalg
stedfortrædere

Journalnummer
400.C.2-0

Kontor
EUK

13. november 2003

Med henblik på mødet i Folketingets Europaudvalg den 21. november 2003 – dagsordenspunkt rådsmøde (retlige og indre anliggender) samt møde i Det Blandede Udvalg på ministerniveau med deltagelse Norge og Island den 27.-28. november 2003 – vedlægges notat vedrørende de sager inden for Justitsministeriets og Indenrigs- og Sundhedsministeriets ansvarsområder, som forventes optaget på dagsordenen.

Kære udenrigsminister.

Vedlagt sender jeg aktuelt notat vedrørende de sager inden for Justitsministeriets samt Indenrigs- og Sundhedsministeriets ansvarsområder, der forventes behandlet på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 27.-28. november 2003, idet jeg skal anmode om, at materialet oversendes til Folketingets Europaudvalg.

Det bemærkes, at det aktuelle notat ligeledes vil blive oversendt til Folketingets Retsudvalg.

Med venlig hilsen

Lene Espersen

Oversigt over aktuelle notater vedrørende de sager inden for Justitsministeriets samt Indenrigs- og Sundhedsministeriets ansvarsområder, der forventes behandlet på rådsmødet (retlige og indre anliggender) og mødet i Det Blandede Udvalg på ministerniveau med deltagelse af Norge og Island den 27.-28. november 2003.

Side:

5-20	Dagsordenspunkt 1	Rådets forordning om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabssager og i sager vedrørende forældreansvar og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1347/2000 [...].
21-24	Dagsordenspunkt 2	Forslag til Rådets afgørelse om bemyndigelse af medlemsstaterne til i Det Europæiske Fællesskabs interesse at ratificere eller tiltræde konventionen om retternes kompetence, lovvalg, anerkendelse og fuldbyrdelse af retsakter samt om samarbejde vedrørende forældremyndighed og foranstaltninger til beskyttelse af mindreårige (Haagerkonventionen af 1996) (KOM(2003) 348 endelig af 17. juni 2003).*
25-27	Dagsordenspunkt 3	Forslag til Rådets beslutning om bemyndigelse af medlemsstaterne til i Det Europæiske Fællesskabs interesse at undertegne, ratificere eller tiltræde protokollen af 2003 til den internationale konvention om oprettelse af en international fond for erstatning af skader ved olieforurening af 1992 og om bemyndigelse af Luxembourg og Østrig til i Det Europæiske Fællesskabs interesse at tiltræde de underliggende konventioner (KOM (2003) 534 endelig af 8. september 2003).*
28-30	Dagsordenspunkt 4	Forslag til Rådets afgørelse om Det Europæiske Fællesskabs indgåelse af protokollen af 2002 til Athen-konventionen af 1974 om søtransport af passagerer og deres bagage (KOM (2003) 375 endelig af 24. juni 2003)*
31-34	Dagsordenspunkt 5	Forslag til Rådets afgørelse om Det Europæiske Fællesskabs indgåelse af konventionen om international garantistillelse for mobilt udstyr og protokollen til nævnte konvention om specifikke forhold for flymateriel, vedtaget i Cape Town den 16. november 2001 under UNIDROIT's og

		organisationen for international luftfarts (ICAO's) fælles auspicer (KOM (2002) 1308 endelig af 17. december 2002).*
35-37	Dagsordenspunkt 6	Henstilling med henblik på Rådets afgørelse om bemyndigelse af Kommissionen til på Det Europæiske Fællesskabs vegne at indlede forhandlinger om vedtagelse af en konvention om værnetingsklausuler inden for rammerne af Haagerkonferencen om international privatret (KOM (2003) 917 endelig af 26. august 2003).*
38-47	Dagsordenspunkt 7	Rådets forordning om indførelse af et tvangsfuldbyrdsdokument for ubestridte krav (KOM(2002) 159 endelig af 18. april 2002 og KOM(2003) 341 endelig af 11. juni 2003).*
48-65	Dagsordenspunkt 8	Forslag til Rådets direktiv om erstatning til ofre for forbrydelser (KOM (2002) 562 endelig udgave af 21. oktober 2002).
66-74	Dagsordenspunkt 9	Rammeafgørelse om fastsættelse af mindsteregler for, hvad der udgør kriminelle handlinger, og for straffene for ulovlig narkotikahandel.
75-82	Dagsordenspunkt 10	Rammeafgørelse om "ne bis in idem"-princippet (princippet om den negative retsvirkning af strafferetlige afgørelser).
83-92	Dagsordenspunkt 11	Rammeafgørelse om styrkelse af strafferetlige rammer til bekæmpelse af forurening fra skibe
93-107	Dagsordenspunkt 12	Rammeafgørelse om fuldbyrdelse i Den Europæiske Union af afgørelser om konfiskation.
108-111	Dagsordenspunkt 13	Aftale mellem EU og Norge og Island vedrørende gensidig retshjælp i straffesager.
112-122	Dagsordenspunkt 14	Protokol om ændring af visse dele af Europol-konventionen.
123-124	Dagsordenspunkt 15	Redegørelse for mødet i Task Forcen af Europæiske Politichefer den 6. - 7. oktober 2003.
125-126	Dagsordenspunkt 16	Rådets resolution om udstationering af narkotikaforbindelsesofficerer til Albanien.

127-128	Dagsordenspunkt 17	Rådets resolution vedrørende uddannelse af personer fra de retshåndhævende myndigheder i narkotikabekæmpelse.
129-130	Dagsordenspunkt 18	Rådets resolution om forholdet mellem narkotikamisbrug og færdselsulykker.
131-132	Dagsordenspunkt 19	Årsberetning 2003 fra Det Europæiske Overvågningscenter for Narkotika og Narkotikamisbrug om narkotikasituationen i Den Europæiske Union og Norge samt årsberetning om narkotikasituationen i tiltrædelses- og ansøgerlandene til Den

133-134	Dagsordenspunkt 20	Europæiske Union Europæisk rapport om trusselsvurderingen vedrørende terrorisme.
135-136	Dagsordenspunkt 21	Strategiske anbefalinger vedrørende terrorisme.
137-138	Dagsordenspunkt 22	Trusselsvurdering vedrørende terrorisme.
139-140	Dagsordenspunkt 23	Opdatering af liste over terroristorganisationer til brug for de retshåndhævende myndigheders samarbejde.
141-143	Dagsordenspunkt 24	Retningslinier for udarbejdelse af EU-kompendium om trusselsvurderinger i forbindelse med bekæmpelsen af terrorisme samt EU-kompendiet for 2. halvår 2003.
144-145	Dagsordenspunkt 25	Åben trusselsvurdering vedrørende terrorisme.
146-148	Dagsordenspunkt 26	Opfølgning på Rådets konklusioner i anledning af evalueringen af Belgiens, Hollands og Luxembourgs anvendelse af Schengen-reglerne.
149-150	Dagsordenspunkt 27	Rådets konklusioner i anledning af evalueringen af anvendelsen af Schengen-reglerne i Portugal.
151-153	Dagsordenspunkt 28	Beretning om forvaltningen (anlæg og drift) af C.SIS i 2002.
154-157	Dagsordenspunkt 29	Udvikling af SIS II.
158-160	Dagsordenspunkt 30	Mødet på ministerniveau med de vestlige Balkan-lande den 28. november 2003.

Dagsordenspunkt 1: Rådets forordning om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabssager og i sager vedrørende forældreansvar og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1347/2000 [...] .

Revideret notat. Ændringer er markeret med kursiv.

1. Baggrunden for forslaget.

På mødet i Det Europæiske Råd i Tammerfors den 15. og 16. oktober 1999 om oprettelse af et område med frihed, sikkerhed og retfærdighed i den Europæiske Union, tilkendegav Det Europæiske Råd bl.a., at øget gensidig anerkendelse af retsafgørelser og domme i kombination med indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivning kan lette samarbejdet mellem de nationale myndigheder og fremme den retlige beskyttelse af den enkeltes rettigheder. Det Europæiske Råd udtalte derfor, at man

støttede princippet om gensidig anerkendelse, som bør være "hjørnestenen" inden for EU på både det civile retlige og strafferetlige område. Det Europæiske Råd opfordrede herefter Kommissionen til bl.a. at:

"fremsætte et forslag om yderligere begrænsning af de mellemliggende foranstaltninger, der stadig kræves for at muliggøre anerkendelse og fuldbyrdelse af en afgørelse eller en dom i den anmodede stat. Som et første skridt bør disse mellemliggende procedurer afskaffes for så vidt angår afgørelser om mindre krav på handels- og forbrugerområdet samt med hensyn til visse retsafgørelser i familievister (f.eks. krav vedrørende underholdsbidrag og samværsret). Sådanne afgørelser vil da blive automatisk anerkendt i hele EU uden mellemliggende procedurer eller grunde til at nægte fuldbyrdelse. I forbindelse hermed kan der fastlægges minimumsstandarder for specifikke aspekter af den civile retspleje".

På det familieretlige område fastsætter Rådets forordning (EF) nr. 1347/2000 (Bruxelles II-forordningen) regler for kompetence, automatisk anerkendelse og forenklet fuldbyrdelse af visse retsafgørelser, der træffes i forbindelse med skilsmisse eller separation. Specielt hvad angår forældremyndighed, er forordningen begrænset til at omfatte afgørelser om forældremyndighed over ægtefællernes fælles børn, som er afsagt i forbindelse med ægteskabssager. Forordningen trådte i kraft den 1. marts 2001.

På grundlag af Rådets Bruxelles II-forordningen forelagde Frankrig den 3. juli 2000 et forslag til forordning, der tager sigte på, gennem afskaffelse af fuldbyrdelsesproceduren, at lette samværsretten over grænserne, når det drejer sig om børn af skilte eller separerede forældre⁴.

Rådet (retlige og indre anliggender) vedtog på sit møde den 28.-29. november 2000 et program for tilrettelæggelsen af det fremtidige arbejde vedrørende gensidig anerkendelse af afgørelser inden for fire arbejdsområder, idet det endelige mål var afskaffelse af fuldbyrdelsesproceduren for alle afgørelser⁵. Programmets område 2 er baseret på Bruxelles II-forordningen, og første etape omfatter en udvidelse af

6

anvendelsesområdet for forordningen, således at den ikke kun omfatter skilsmisse og afskaffelse af fuldbyrdelsesproceduren i forbindelse med afgørelser om samværsret. Ved samme lejlighed fastslog Rådet, at arbejdet med det franske initiativ om samværsret burde videreføres sideløbende med arbejdet med at udvide anvendelsesområdet for den nævnte forordning.

Den 6. september 2001 fremsatte Kommissionen et forslag til Rådets forordning om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i sager vedrørende forældremyndighed ("Kommissionens forslag vedrørende forældreansvar")⁶.

Det nuværende forslag er fremsat af Kommissionen den 3. maj 2002. Forslaget udvider reglerne for anerkendelse og fuldbyrdelse i Bruxelles II-forordningen til at omfatte alle retsafgørelser om forældremyndighed, idet der fastsættes fælles regler for kompetence og for øget samarbejde mellem myndighederne.

På rådsmødet den 28.-29. november 2002 (retlige og indre anliggender) opnåedes der politisk enighed om reglerne om børnebortførelser. Dette indebærer bl.a. enighed om indsættelse af to nye bestemmelser i kapitel II.

Kommissionens nye forslag tager sigte på anerkendelse og fuldbyrdelse inden for

Hvad angår ægteskabssager, er de relevante bestemmelser overtaget fra Rådets forordning (EF) nr. 1347/2000. Forslagets regler om forældreansvar bygger på de eksisterende regler om forældremyndighed i forbindelse med skilsmisseprocedurerne i Bruxelles II-forordningen, og samler de to forslag, der er under drøftelse. Bruxelles II-forordningen er således indeholdt i forslaget, og vil blive ophævet, hvis forslaget vedtages.

Efter artikel 1 i protokollen om Danmarks stilling, der er knyttet til Amsterdam-traktaten, deltager Danmark ikke i Rådets vedtagelse af foranstaltninger, der foreslås i henhold til afsnit IV i EF-traktaten. Da retsgrundlaget for Kommissionens forslag er EF-traktatens artikel 65, jf. artikel 61, litra c), deltager Danmark ikke i en kommende vedtagelse af forordningen, der således ikke vil være bindende for eller finde anvendelse i Danmark.

Efter artikel 3 i protokollen om Det forenede Kongerige og Irlands stilling, der er knyttet til Amsterdam-traktaten, har disse lande meddelt, at de ønsker at deltage i vedtagelsen og anvendelsen af forslaget.

På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 5. – 6. juni 2003 blev der opnået enighed om en række udestående spørgsmål, herunder om indførelsen af en særlig konsultationsprocedure i forbindelse med plejeanbringelse i en anden medlemsstat, samt en bestemmelse svarende til forslagets artikel 11, hvorefter kompetencen i en periode forbliver i det land, barnet flytter fra, når barnet lovligt er flyttet til et nyt land. Der blev endvidere opnået enighed om at sikre parterne en begrænset adgang til at

7

aftale værneting også i tilfælde, hvor barnet har sædvanligt opholdssted i et land uden for EU, som ikke har tiltrådt Haagerkonventionen af 1996.

I forlængelse heraf bekræftede Rådet, at der herefter var politisk enighed om forslaget som sådan. Rådet vedtog endvidere, at forslaget efter den endelige behandling af en række tekniske spørgsmål om muligt vil skulle vedtages på rådsmødet (retlig og indre anliggender) i oktober måned 2003 med ikrafttræden den 1. juli 2004.

På rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 2. – 3. oktober 2003 blev der opnået en politisk enighed om forslaget. Det forventes på denne baggrund, at forslaget vil blive foretaget på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 27. – 28. november 2003 med henblik på vedtagelse.

2. Forordningsforslagets indhold.

2.1. Indledning.

I det følgende gennemgås bestemmelserne i Kommissionens forslag kort under anvendelse af den nummerering, som forslaget havde på rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 5. – 6. juni 2003. Som nævnt ovenfor er en del af de relevante bestemmelser vedrørende ægteskabssager og visse bestemmelser vedrørende forældreansvar overtaget fra Bruxelles II-forordningen, der som nævnt allerede er gældende. Disse bestemmelser vil derfor ikke blive gennemgået nærmere. Særlig for så vidt angår de overførte regler vedrørende forældreansvar henledes opmærksomheden

indlært på, at disse regler som følge af udvidelsen af anvendelsesområdet i forhold til Bruxelles II-forordningen efter forslaget vil finde anvendelse på alle civile forhold om forældreansvar, idet det ikke længere er en forudsætning, at der er tilknytning til en skilsmisssag m.v.

2.2. Kapitel I – Anvendelsesområde, definitioner og grundlæggende principper.

Artikel 1 fastsætter forordningens anvendelsesområde, der i forhold til Bruxelles II-forordningen udvides til også at omfatte alle civile forhold vedrørende forældreansvar, idet det ikke længere er en forudsætning, at der er tilknytning til en skilsmisssag m.v. I stk. 1a opregnes en række eksempler på forhold, der omfattes af anvendelsesområdet i forhold til sager om forældreansvar. I stk. 2 angives endvidere en liste over forhold, der ikke omfattes.

Forordningen omfatter ikke kun retssager, men også administrative procedurer, hvor disse anvendes i henhold til den nationale lovgivning.

I artikel 2 fastsættes en række definitioner af begreberne ret og retsafgørelse, medlemsstat, domsstat og fuldbyrdelsesmedlemsstat, forældremyndighed (forældreansvar), indehaver af forældremyndighed, retten til at bestemme, hvor barnet skal bo (forældremyndighed), samværsret, og barnebortførelser.

8

Artikel 3 og 4 (udgået).

2.3. Kapitel II – Kompetence.

2.3.1. Afdeling 1 – Skilsmisse, separation og omstødelse af ægteskab.

Bestemmelserne i dette afsnit er en gentagelse af bestemmelserne vedrørende skilsmisse, separation og omstødelse af ægteskab i kapitel II, afdeling 1, i Rådets forordning (EF) nr. 1347/2000:

Artikel 5 om generel kompetence svarer til artikel 2 i Bruxelles II-forordningen, artikel 6 om modkrav svarer til artikel 5 i Bruxelles II-forordningen, artikel 7 om ændring af separation til skilsmisse svarer til artikel 6 i Bruxelles II-forordningen, artikel 8 om de i artikel 5-7 indeholdte kompetencereglers eksklusive karakter svarer til artikel 7 i Bruxelles II-forordningen og artikel 9 om anden kompetence svarer til Bruxelles II-forordningens artikel 8.

2.3.2. Afdeling 2 – Forældreansvar.

Artikel 10 fastsætter den grundlæggende regel om, at det er retterne i den medlemsstat, hvor et barn har sit sædvanlige opholdssted på det tidspunkt, hvor sagen indbringes for retten, der har kompetencen til at træffe afgørelse om spørgsmål vedrørende forældreansvar. Undtagelser herfra gøres i artikel 11, 11a og 12, ligesom det i artikel 15 fastsættes, at der i visse tilfælde kan ske overførsel af en sag til en ret, der er bedre egnet til at behandle denne.

Artikel 11 fastsætter som en undtagelse til artikel 10, at kompetencen i tilfælde, hvor barnet lovligt flytter fra én medlemsstat til en anden og tager nyt sædvanligt opholdssted dér, i en periode på 3 måneder forbliver hos den første medlemsstat, for så

vidt angår adgangen til at foretage ændringer i en afgørelse om samværsret afsagt i den første medlemsstat, mens barnet endnu havde sit faste opholdssted der, når indehaveren af samværsretten fortsat har sit sædvanlige opholdssted i denne medlemsstat. Dette gælder dog ikke, hvis indehaveren af samværsretten har accepteret kompetencen for retterne i den anden medlemsstat ved at give møde i retten uden at anfægte rettens kompetence.

Artikel 11a omhandler reglerne om kompetence i sager om barnebortførelser. Det fremgår heraf, at kompetencen i sådanne sager som udgangspunkt forbliver i barnets oprindelsesland.

Undtagelse herfra gøres kun, når barnet har fået sædvanligt opholdssted i en anden medlemsstat, og a) hver forældremyndighedsindehaver – herunder fysiske personer og institutioner – og andre har affundet sig med fjernelsen eller tilbageholdelsen, eller b) barnet har boet i den nye medlemsstat i mindst et år efter, at indehaveren af forældremyndighed har fået eller burde have fået kendskab til barnets opholdssted, og barnet er faldet til i sine nye omgivelser.

9

I sidstnævnte tilfælde kræves det dog yderligere, at en af følgende betingelser er opfyldt: i) der er ikke inden et år efter, at forældremyndighedsindehaveren har fået eller burde have fået kendskab til barnets opholdssted, fremsat nogen anmodning om tilbagegivelse over for de kompetente myndigheder i den medlemsstat, hvortil barnet er fjernet eller, hvor det tilbageholdes, ii) indehaveren af forældremyndighed har trukket sin anmodning om tilbagegivelse tilbage, og der ikke er indgivet en ny anmodning inden for det tidsrum, der er omhandlet i nr. i), iii) en sag anlagt ved retten i barnets oprindelsesland er afsluttet i henhold til artikel 11b, stk. 7, eller iv) der er af retterne i barnets oprindelsesland truffet en afgørelse om forældremyndighed, der ikke indebærer tilbagegivelse af barnet.

På internationalt plan tager Haagerkonventionen af 1980, der er blevet gennemført i dansk ret ved lov nr. 793 af 27. november 1990 om international fuldbyrdelse af forældremyndighedsafgørelser m.v., sigte på efter en barnebortførelse at genskabe status quo ved at kræve, at den stat, hvortil et barn er blevet bortført, skal beordre øjeblikkelig tilbagegivelse af barnet. Efter artikel 12, stk. 2, i 1980-konventionen er opholdslandet ikke forpligtet til at beordre barnets tilbagegivelse, hvis der på tidspunktet for indgivelsen af anmodningen om tilbagegivelse er gået et år siden bortførelsen eller tilbageholdelsen, og barnet er faldet til i sine nye omgivelser. I konventionens artikel 13 fastsættes, at opholdsstaten også kan nægte tilbagegivelse af visse andre grunde.

Konventionen omfatter således en effektiv ad hoc-foranstaltning uden at indføre fælles regler for kompetence, anerkendelse og fuldbyrdelse.

Sådanne regler foreslås imidlertid i Haagerkonventionen af 1996, som dog giver Haagerkonventionen af 1980 forrang. Artikel 7 i Haagerkonventionen af 1996 fastsætter, at kompetencen i børnebortførelsessager som udgangspunkt forbliver i barnets oprindelsesland. Som en undtagelse hertil opregnes den situation, at tilstrækkelig lang tid skal være forløbet, og at der ikke er en verserende sag om tilbagegivelse, som er fremsat inden for den fastsatte periode på et år. Dette betyder, at kompetencen kan flytte fra det land, hvor barnet oprindeligt havde sit sædvanlige opholdssted til det nye opholdssted, hvis der enten ikke er fremsat noget krav om tilbagegivelse, eller at den medlemsstat, hvortil barnet er blevet bortført m.v., har

besluttet, under anvendelse af en af undtagelserne i Haagerkonventionen af 1980, at der foreligger en gyldig grund til ikke at tilbagegive barnet.

Begge konventioner tillader således under visse omstændigheder overførsel af kompetence til den medlemsstat, hvortil barnet er blevet bortført.

Som det fremgår, er muligheden for, at kompetencen kan flytte efter forslaget til art. 11 a, væsentligt mere begrænset end efter Haagerkonventionen af 1996.

Artikel 11b fastsætter særlige regler, der finder anvendelse, når en person eller institution mv., der har forældremyndigheden over et bortført barn på, baggrund af Haagerkonventionen af 1980 om de civile retlige aspekter ved internationale børnebortførelser anmoder myndighederne i en medlemsstat om at træffe afgørelse om

10

tilbagegivelse af barnet. I disse sager er det således fortsat reglerne i den nævnte konvention, der finder anvendelse – med de supplerende bestemmelser, som angives i stk. 2-8. Stk. 2 fastsætter en pligt til som udgangspunkt at give barnet mulighed for at blive hørt i disse sager. Efter stk. 3 skal medlemslandene behandle sådanne sager hurtigt og som udgangspunkt træffe afgørelse inden 6 uger efter modtagelsen af anmodningen. Stk. 4 fastsætter, at tilbagegivelse af barnet ikke kan nægtes på grundlag af artikel 13, litra b, i 1980-konventionen (hvorefter tilbagegivelse kan nægtes, hvis der er alvorlig fare for at skade barnet fysisk eller psykisk), hvis det godtgøres, at der er truffet passende foranstaltninger til beskyttelsen af barnet efter dets tilbagegivelse. Efter stk. 5 kan tilbagegivelse ikke nægtes, uden at den person, der har anmodet om tilbagegivelse af barnet, har haft mulighed for at blive hørt. Stk. 6 bestemmer, at sagens dokumenter skal videresendes til myndighederne i oprindelsesstaten, hvis retten i det land, hvor barnet opholder sig, har truffet afgørelse om ikke-tilbagegivelse. Efter stk. 7 skal parterne herefter underrettes og opfordres til inden 3 måneder at indgive indlæg til retten, således at den kan tage stilling til spørgsmålet om forældremyndigheden over barnet. Hvis retten i oprindelseslandet træffer en afgørelse om forældremyndigheden, der indebærer, at barnet skal tilbagegives til dette land, vil afgørelsen efter stk. 8 være eksigibel (fuldbyrdelig) uden eksekvatur i det land, hvor barnet opholder sig, uanset om der i dette land måtte være truffet afgørelse om ikke-tilbagegivelse.

Haagerkonventionen af 1980 om barnebortførelser er – som det er anført - gennemført ved lov i dansk ret. Det følger af denne konvention, at der som udgangspunkt skal ske en øjeblikkelig tilbagegivelse af børn, der er ulovligt fjernet eller tilbageholdt. Der gælder dog et begrænset antal undtagelser, herunder hvis der er alvorlig risiko for, at tilbagegivelsen vil skade barnet fysisk eller psykisk eller på anden måde sætte det i en uacceptabel situation, jf. artikel 13, litra b. Tilbagegivelse kan endvidere bl.a. nægtes, hvis barnet modsætter sig dette, og barnet har en sådan alder og modenhed, at der bør tages hensyn til dets mening.

Som det fremgår, indeholder artikel 11b en række regler, der supplerer 1980-konventionen. Det er i den forbindelse navnlig væsentligt at påpege, at det fastslås, at forældremyndighedsindehaveren har sikkerhed for at kunne få prøvet spørgsmålet om tilbagegivelse i oprindelseslandet ved at anlægge en forældremyndighedssag dér. Hvis der således afsiges en afgørelse, der indebærer, at barnet skal tilbagegives, vil denne kunne fuldbyrdes i det land, hvor barnet opholder sig, uanset om der tidligere måtte være truffet en afgørelse om ikke-tilbagegivelse af barnet.

Artikel 12 omhandler parternes mulighed for at indgå aftale om, at et medlemsland skal være kompetent til at behandle en sag. Efter stk. 1 og 2 kan ægtefællerne vælge at acceptere, at skilsmisseretten også er kompetent til at træffe afgørelse om forældreansvaret over deres fælles børn, hvis en sådan kompetence i øvrigt tjener barnets tarv. Disse bestemmelser svarer til artikel 3, stk. 2 og 3, i Bruxelles II-forordningen. Efter stk. 3 kan alle indehaverne af forældreansvar aftale, at sagen skal indbringes for retterne i en medlemsstat, som barnet har en væsentlig tilknytning til. En sådan tilknytning kan f.eks. være baseret på det sædvanlige opholdssted for en af indehaverne af forældreansvaret eller på barnets nationalitet. For så vidt angår sager

11

vedrørende børn med sædvanligt opholdssted i et land uden for EU, som ikke har tiltrådt Haagerkonventionen af 1996, følger det dog af stk. 4, at sådanne aftaler især skal anses for at tjene barnets tarv, hvor det findes umuligt at føre en retssag i det pågældende land. Adgangen til at indgå aftaler om overførelse af kompetencer i sager, hvor barnet har sædvanligt opholdssted i et land uden for EU, som har tiltrådt Haagerkonventionen af 1996, afgøres efter artikel 61a, der vedrører forordningens forhold til denne konvention.

Artikel 13, der er underordnet i forhold til kompetencegrundlagene i de foregående artikler, fastslår, at den medlemsstat, hvor barnet opholder sig, automatisk kan udøve kompetence, hvis et barns sædvanlige opholdssted ikke kan fastslås. Bestemmelsen finder også anvendelse på flygtningebørn, der er internationalt fordrevne på grund af uroligheder i deres land, jf. stk. 2.

Efter artikel 14 afgøres spørgsmålet om kompetence i hver enkelt medlemsstat efter statens egen lovgivning, hvis ingen ret i en medlemsstat er kompetent i medfør af artikel 10-13.

Efter artikel 15 kan der i visse tilfælde ske overførsel af kompetencen til at afgøre en sag til retten i en medlemsstat, der er bedre egnet til at behandle sagen. Den medlemsstat, hvortil sagen kan overføres, skal have forbindelse til sagen ved: 1) at barnet efter sagens anlæg har fået sædvanligt opholdssted i det pågældende land, 2) at barnet tidligere har haft sit sædvanlige opholdssted i den pågældende medlemsstat, 3) at barnet er statsborger i medlemsstaten, 4) at en af indehaverne af forældremyndigheden har sit sædvanlige opholdssted der, eller 5) at barnet besidder ejendom der, og sagen vedrører denne ejendom. Desuden må overførslen begæres af en indehaver af forældreansvaret, ligesom både den ret, der foreslår, og den ret, der godtager overførslen, skal anse, at barnets tarv varetages på denne måde.

2.3.3. Afdeling 3 – Fælles bestemmelser.

Artikel 16 om indbringelse af en sag for retten svarer til artikel 11, stk. 4, i Bruxelles II-forordningen. Artikel 17 om prøvelse af kompetencen svarer til artikel 9 i Bruxelles II-forordningen. Artikel 18 om prøvelse af sagens antagelse til påkendelse svarer til artikel 10 i Bruxelles II-forordningen.

Artikel 19 om litispændens og indbyrdes sammenhængende krav omfatter samme mekanisme som artikel 11, stk. 1-3, i Bruxelles II-forordningen, hvorved den anden ret afgiver sin kompetence til fordel for den første ret, som sagen er indbragt for. For så vidt angår procedurer vedrørende skilsmisse, separation eller omstødelse af ægteskab, anvendes mekanismen, hvis dette sker mellem de samme parter. Dette svarer til artikel 11, stk. 1 og 2, i Bruxelles II-forordningen. Hvad angår procedurer vedrørende forældremyndighed, anvendes mekanismen, hvis disse procedurer vedrører

forældremyndigheden over det samme barn.

Artikel 20 om foreløbige, herunder sikrende, retsmidler, følger artikel 12 i Bruxelles II-forordningen og foreskriver, at retterne i den medlemsstat, hvor barnet opholder sig,

12

eller hvor dets ejendom befinder sig, i hastetilfælde kan træffe de nødvendige foranstaltninger til beskyttelse af barnets person eller ejendom. Desuden fastslås det i stk. 2, at disse foranstaltninger ophører, når de retter, der har kompetence med hensyn til sagens substans, har truffet en afgørelse som de finder passende.

2.4. Kapitel III – Anerkendelse og fuldbyrdelse.

2.4.1. Afdeling 1 – Anerkendelse.

Bestemmelserne i dette afsnit er en gentagelse af afdeling 1 i kapitel III i Bruxelles II-forordningen, dog således, at artikel 16 om aftaler med tredjelande er udgået.

Artikel 26 fastslår, at retsafgørelser, der er truffet i en medlemsstat, skal anerkendes i de øvrige medlemsstater, uden at der stilles krav om anvendelse af en særlig fremgangsmåde. Denne artikel svarer til artikel 14 i Bruxelles II-forordningen. Bestemmelsen finder også anvendelse på officielt bekræftede dokumenter og forlig, der er indgået for retten. Desuden omfatter bestemmelserne om anerkendelse og fuldbyrdelse. Denne bestemmelse svarer til artikel 13, stk. 2 og 3, i den nævnte forordning. Efter stk. 3 kan enhver berettiget part efter fremgangsmåden i afdeling 2 i dette kapitel få fastslået, at en retsafgørelse skal anerkendes, eller at en retsafgørelse ikke skal anerkendes, jf. dog afdeling 3 i dette kapitel. Som i artikel 22, stk. 3, i Bruxelles II-forordningen fastslås den lokale kompetence gennem henvisning til den interne lovgivning i den medlemsstat, proceduren foregår. I tilfælde af samværsret eller tilbagegivelse af barnet, som er attesteret i henhold til kapitel IV, afdeling 3, vil det imidlertid ikke længere være muligt at anmode om ikke-ankendelse.

Artikel 27 omhandler, af hvilke grunde retterne i den stat, hvor en afgørelse søges anerkendt, kan træffe beslutning om ikke-ankendelse af afgørelser om skilsmisse, separation eller omstødelse af ægteskab. Bestemmelsen svarer til artikel 15, stk. 1, i Bruxelles II-forordningen. Artikel 28 omhandler af hvilke grunde retterne i den stat, hvor en afgørelse søges anerkendt, kan træffe beslutning om ikke-ankendelse af afgørelser om forældreansvar. Bestemmelsen svarer til Bruxelles II-forordningens artikel 15, stk. 2, med den tilføjelse, at anerkendelse af afgørelser vedrørende plejebringelse tillige vil kunne nægtes, hvis den i artikel 57a omhandlede konsultationsprocedure ikke er blevet fulgt.

Efter artikel 29 kan kompetencen for retterne i domsstaten ikke efterprøves. Ordre public-kriteriet, jf. artikel 27, litra a, og artikel 28, litra a, kan ikke anvendes i forhold til regler om jurisdiktion i henhold til artikel 5-14. Bestemmelsen svarer til artikel 17 i Bruxelles II-forordningen. Artikel 30 fastsætter, at anerkendelse af en afgørelse ikke kan nægtes under henvisning til, at lovgivningen i den medlemsstat, som anmodningen rettes til, ikke tillader skilsmisse, separation eller omstødelse af ægteskab på samme grundlag, hvilket svarer til artikel 18 i Bruxelles II-forordningen. Ifølge artikel 31 kan en retsafgørelse i intet tilfælde efterprøves med hensyn til sagens realitet, hvilket svarer til artikel 19 i den nævnte forordning. Artikel 32 om udsættelse af sagen svarer endvidere til artikel 20 i Bruxelles II-forordningen.

2.4.2. Afdeling 2 – Anmodning om, at en retsafgørelse erklæres for eksigibel.

Bestemmelserne i denne afdeling er en gentagelse af afdeling 2 og 3 i kapitel III i Bruxelles II-forordningen:

Artikel 33 om eksigible retsafgørelser svarer til forordningens artikel 21. Artikel 34 om retternes stedlige kompetence svarer til forordningens artikel 22, stk. 1 og 2. Artikel 35 om de procesretlige regler svarer til forordningens artikel 23. Artikel 36 om rettens afgørelse svarer til forordningens artikel 24. Artikel 37 om underretning om afgørelsen svarer til forordningens artikel 25. Artikel 38 om appel af afgørelsen svarer til forordningens artikel 26. Artikel 39 om appelinstanser samt retsmidler svarer til forordningens artikel 27. Artikel 40 om udsættelse af sagen svarer til forordningens artikel 28. Artikel 41 om delvis fuldbyrdelse svarer til forordningens artikel 29.

2.4.3. Afdeling 2A – Fælles bestemmelser vedrørende afdeling 1 og 2.

Art. 42 – 44 vedrører regler om dokumenter, mangel på dokumenter og om visse certifikater.

2.4.4. Afdeling 3 – Fuldbyrdelse af samværsret og tilbagegivelse af et barn.

Afdelingen fastsætter regler om fuldbyrdelse af afgørelser om samværsret, der afskaffer fuldbyrdelsesproceduren i fuldbyrdelsesmedlemsstaten for afgørelser, som er attesteret i domsstaten. Bestemmelserne i denne afdeling er ikke til hinder for, at en indehaver af forældreansvar kan anmode om anerkendelse og fuldbyrdelse i overensstemmelse med bestemmelserne i afdeling 1 og 2 i dette kapitel.

Artikel 45 fastsætter, hvilke afgørelser der omfattes af den særlige fuldbyrdelsesordning. Det drejer sig om afgørelser om samværsret, der er tildelt en af et barns forældre og om tilbagegivelse af et barn i medfør af en afgørelse, der beordrer barnet tilbagegivet, truffet i henhold til artikel 11b, stk. 8.

Artikel 46 fastslår, at der ikke kræves en særlig (eksekvatur) procedure i fuldbyrdelsesmedlemsstaten for anerkendelse og fuldbyrdelse af samværsafgørelser, som er attesteret i overensstemmelse med bestemmelserne i denne afdeling. Det er et krav, at der ikke er tale om en udeblivelsesdom, og at barnet har haft mulighed for at blive hørt under hensyntagen til dets alder og modenhed. Standardformularen i bilag VI skal anvendes til attesteringen. Når sagen involverer en situation på tværs af grænserne, udstedes attesten af egen drift, når afgørelsen bliver eksigibel. Hvis situationen efterfølgende antager en grænseoverskridende karakter, udstedes attesten på begæring af en part.

Artikel 47 fastsætter, at den afgørelse, der er nævnt i litra b i art. 45, stk. 1 anerkendes og fuldbyrdes i en anden medlemsstat, uden at retsafgørelsen er erklæret eksigibel. Det er et krav, at det er attesteret i domsstaten, at barnet har haft mulighed for at blive hørt under hensyntagen til dets alder og modenhed, at parterne har haft mulighed for at blive hørt, og at retten har taget hensyn til de grunde og det bevismateriale, som

dannede grundlag for den retsafgørelse, der blev truffet i medfør af artikel 13 i Haagerkonventionen af 1980, jf. stk. 2.

Efter artikel 48 er det ikke muligt særskilt at påklage udstedelsen af en attest. Faktuelle fejl i attesten kan rettes i henhold til lovgivningen i den stat, hvor den blev udstedt. For alle tilfælde skyld følger det af artikel 49x, at attesten kun har virkning, for så vidt at retsafgørelsen er eksigibel. Med henblik på fuldbyrdelsen skal afgørelsen efter artikel 49 ledsages af attest og, hvor dette er nødvendigt i tilfælde af samværsret, af en oversættelse af attesten. Kun punkt 10 i attesten vedrørende samværsret, som omhandler ordningerne for udøvelse af samværsret, vil eventuelt skulle oversættes.

2.4.5 Afdeling 3A – Autentiske instrumenter og indenretslige oversættelser.

Artikel 49a vedrører anerkendelse og eksigibilitet af officielt bekræftede dokumenter samt indenretlige forlig.

2.4.6. Afdeling 4 – Andre bestemmelser.

Artikel 50 fastslår, at forordningen ikke berører fuldbyrdelsesproceduren, som skal gennemføres i henhold til lovgivningen i fuldbyrdelsesmedlemsstaten. Det fastslås endvidere, at afgørelser, der træffes i andre medlemsstater og erklæres for eksigible eller attesteres i overensstemmelse med forordningens bestemmelser, skal fuldbyrdes i fuldbyrdelsesstaten på samme betingelser, som hvis de var truffet i denne medlemsstat. Endelig fastslås det, at en afgørelse, som er attesteret i overensstemmelse med artikel 46 og 47, ikke kan fuldbyrdes, hvis den er i uoverensstemmelse med en senere eksigibel afgørelse.

Artikel 51 fastslår, at retterne i fuldbyrdelsesmedlemsstaten kan fastlægge de praktiske ordninger for udøvelse af samvær, hvis de nødvendige ordninger ikke er fastlagt i den afgørelse, der er truffet af den medlemsstat, der er kompetent til at påkende sagens realitet, og under forudsætning af at de væsentlige elementer i den pågældende afgørelse er overholdt. De praktiske ordninger ophører med at finde anvendelse i medfør af en senere afgørelse truffet af retterne i den medlemsstat, der har kompetence til at påkende sagens realitet, jf. stk. 2.

Artikel 51a udstrækker kapitlets regler om anerkendelse og fuldbyrdelse til også at omfatte afgørelser vedrørende fastlæggelsen af sagens omkostninger.

Hvis den, som fremsætter anmodningen, i domsstaten helt eller delvis haft fri proces eller været fritaget for gebyrer og omkostninger, følger det af artikel 52, at den pågældende under den i artikel 26, 33, 46 og 47 og 51 fastlagte procedure skal meddeles fri proces eller fritagelse for gebyrer og sagsomkostninger i videst muligt omfang efter lovgivningen i fuldbyrdelsesmedlemsstaten. Denne artikel svarer til artikel 30 i Bruxelles II-forordningen. I artikel 53 er der endvidere fastsat regler om sikkerhed eller depositum svarende til Bruxelles II-forordningens artikel 31. Efter artikel 54 kræves der ingen legalisering m.v. med hensyn til de i artikel 42, 43 og artikel 49 nævnt dokumenter eller eventuelle procesfuldmagter. Dette svarer til Bruxelles

II-forordningens artikel 35.

2.5. Kapitel V, VI, VII og VIII – Samarbejde mellem centralmyndighederne, forholdet til andre instrumenter, overgangsbestemmelser og afsluttende bestemmelser.

Kap. V (artikel 55-59) indeholder regler om samarbejde mellem centralmyndigheder, der dækker både skilsmisse og forældreansvar. Centralmyndighederne har en generel informations- og koordineringsfunktion, ligesom de samarbejder i visse tilfælde.

Efter artikel 57 a, skal myndighederne i et land, som overvejer at træffe afgørelse om at anbringe barnet hos en plejefamilie eller på en institution i et andet land, indhente samtykke fra centralmyndigheden i dette andet land, hvis en offentlig myndigheds mellemkomst ville være påkrævet ved en sådan anbringelse inden for landets egne grænser. Også hvis en påtænkt anbringelse i henhold hertil ikke forudsætter centralmyndighedens samtykke, skal der i alle tilfælde ske underretning af centralmyndigheden, inden anbringelsen finder sted.

Art 60 indeholder regler om forholdet til andre instrumenter. Udgangspunktet efter denne bestemmelse er, at forordningen skal træde i stedet for de konventioner mellem to eller flere medlemsstater, som gælder på tidspunktet for denne forordnings ikrafttræden, og som angår sagsområder, der er omfattet af denne forordning, jf. stk. 1. Bestemmelsen svarer til Bruxelles II-forordningens artikel 36. Finland og Sverige kan efter denne bestemmelse erklære, at Den nordiske ægteskabskonvention skal finde anvendelse på deres indbyrdes forbindelser i stedet for bestemmelserne i forordningen.

Artikel 61 fastsætter ligeledes, at forordningen i forbindelser mellem medlemslandene skal have forrang i forhold til en nærmere angiven række multilaterale konventioner. Denne artikel svarer til artikel 37 i Bruxelles II-forordningen, men omfatter nu også Haagerkonventionen af 1980.

Forslagets forhold til Haagerkonventionen af 1996 er nøjere fastsat i artikel 61a. Ifølge denne bestemmelses litra a gælder forordningen, når det pågældende barn har sædvanligt opholdssted i en medlemsstat. Denne begrænsning er i overensstemmelse med konventionens artikel 52(2), som tillader de kontraherende stater at indgå aftaler vedrørende konventionens anvendelsesområde, for så vidt angår børn med sædvanligt opholdssted på disse staters territorium. Af forslagets artikel 61a litra b fremgår det endvidere, at forordningen også gælder, når en afgørelse afsagt i en medlemsstat skal anerkendes og fuldbyrdes i en anden medlemsstat, selv hvis barnet har sit faste opholdssted i et tredjeland, der har tiltrådt konventionen. Om forholdet til de ovennævnte internationale konventioner mv. fremgår det endvidere af artikel 61b, at disse fortsat har virkning i spørgsmål, der ikke er omfattet af forordningens anvendelsesområde, ligesom de fortsat har virkning mellem de medlemsstater, som har tiltrådt dem, dog med forbehold for artikel 61.

Artikel 62 indeholder endvidere bestemmelser om traktater med Pavestolen.

3. Europaparlamentet.

Europaparlamentets økonomiske og sociale udvalg har afgivet en udtalelse den 18. september 2002. Europaparlamentet har afgivet en udtalelse den 21. november 2002.

4. Høring.

Forslaget har været sendt i høring hos Foreningen Aktive Fædre, Familieretsadvokaternes Forening, Børnerådet, Børn og Samvær, Foreningen Et barn to forældre, Arbejderbevægelsens Børnemiljøråd, Advokatrådet, Ministeren for Ligestilling, Det Danske Center for Menneskerettigheder, Foreningen MOR, Mødrehjælpen af 1983, Dansk Kvindesamfund, Landsorganisationen Børns Vilkår, Præsidenten for Østre Landsret, Præsidenten for Vestre Landsret, Præsidenten for Københavns Byret, Præsidenten for Retten i Ålborg, Præsidenten for Retten i Odense, Præsidenten for Retten i Århus, Præsidenten for Retten i Roskilde, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Kommunernes Landsforening, Amdsrådsforeningen i Danmark, Foreningen af Statsamtmand og Foreningen af Statsamtsjurister.

Præsidenten for Østre Landsret, Præsidenten for Vestre Landsret, Præsidenten for København Byret, Den Danske Dommerforening, Dommerfuldmægtigforeningen, Dansk Kvindesamfund, Kommunernes Landsforening, Det Danske Center for Menneskerettigheder og Foreningen af Statsamtmand har meddelt, at de ikke har bemærkninger til lovforslaget.

Landsorganisationen Børns Vilkår har anført, at det i sager om børnebortførelser bør pålægges det enkelte land at foretage en hurtig reaktion, således, at barnet kan bo der, hvor dette skønnes bedst for barnet. Endvidere er det bl.a. anført, at børneperspektivet bør være fremherskende i de sager, som forordningen omhandler. Barnet skal således sikres mulighed for tilknytning til begge forældre uanset nationalitet og bopælsland. Hensynet til barnets bedste bør være styrende for, hvor forældremyndigheden skal placeres og for, hvordan samværsordninger skal gennemføres. Det bør således være barnets ret - og ikke forældrenes ret - der er afgørende. Landsorganisationen anfører endvidere, at det bør pålægges det enkelte land at gennemføre børnesagkyndige undersøgelser for at kortlægge, hvad der er bedst for barnet.

Foreningen Et barn to forældre har bl.a. udtalt sig til støtte for forslaget og anbefalet, at Danmark tilslutter sig reglerne.

Advokatrådet har oplyst, at rådet generelt kan støtte tanken bag sammenskrivningen. Herudover har rådet henvist til tidligere høringssvar. I forbindelse med det tidligere kommissionsforslag om forældreansvar har Advokatrådet bl.a. anført, at Danmark, hvis

forordningen vedtages, bør søge at indgå en parallelaftale med Fællesskabet, og at forordningen bør indeholde regler om kompetence til at prøve modkrav.

Børnerådet har generelt afstået fra at kommentere forslaget, men har dog henvist til de grundsynspunkter, som blev anført i tidligere høringssvar. I forbindelse med det

fuldrets kommissionsforslag om forældreansvar anførte Børnerådet bl.a. at rådet anser overensstemmelse med hensigten i FN's børnekonvention, idet forordningen vil øge barnets retssikkerhed og virke stabiliserende på barnets liv ved at nedsætte antallet af sager vedrørende forældremyndigheden til det enkelte barn. I det tidligere forslag savnede Børnerådet dog bl.a. generelt en klarere børnesynsvinkel i forordningen som helhed. Endvidere blev der i den forbindelse bl.a. peget på, at pligten til at høre barnet efter Børnekonventionens art. 12 bør præciseres, og at de midler, myndighederne kan tage i brug, hvis barnet modsætter sig udlevering, bør præciseres.

5. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde.

Sagen har senest været drøftet i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde *den november 2003*.

6. Subsidiaritetsprincippet.

Forslaget ses ikke at være i strid med subsidiaritetsprincippet.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser m.v.

Som anført under pkt. 1, er forslaget omfattet af det danske forbehold vedrørende retlige og indre anliggender. Danmark deltager således ikke i vedtagelsen af forordningen, der ikke vil være bindende for eller finde anvendelse i Danmark.

8. Tidligere forelæggelser for Folketingets Retsudvalg og Europaudvalg.

Sagen har været forelagt Folketingets Retsudvalg og Europaudvalg forud for rådsmøderne (retlige og indre anliggender) den 13.-14. juni, 28.-29. november 2002, den 5. – 6. juni 2003 og *den 2. – 3. oktober 2003*. *Sagen har endvidere været forelagt forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 6. november 2003, men blev taget af den endelige dagsorden for rådsmødet.*

Grundnotat vedrørende Kommissionens nye forslag er oversendt til Europaudvalget den 20. juni 2002 og til Retsudvalget den 21. juni 2002.

Dagsordenspunkt 2: Forslag til Rådets afgørelse om bemyndigelse af medlemsstaterne til i Det Europæiske Fællesskabs interesse at ratificere eller tiltræde konventionen om retternes kompetence, lovvalg, anerkendelse og fuldbyrdelse af retsakter samt om samarbejde vedrørende forældremyndighed og foranstaltninger til beskyttelse af mindreårige (Haagerkonventionen af 1996) (KOM(2003) 348 endelig af 17. juni 2003).*

Revideret notat. Ændringer er markeret med kursiv.

1. Baggrund

Den 19. oktober 1996 vedtog Haagerkonferencen om International Privatreten en konvention om retternes jurisdiktion, lovvalg, anerkendelse, fuldbyrdelse og samarbejde vedrørende forældreansvar og beskyttelsesforanstaltninger i forhold til børn (Haagerkonventionen af 1996).

Australien, Monaco, Den Tjekkiske Republik, Slovakiet, Marokko, Estland, Letland og Ecuador er medlemmer af konventionen, der trådte i kraft den 1. januar 2002 (dog senere for visse af medlemmerne). Derudover har Polen og Schweiz samt alle EU-medlemsstater, jf. nedenfor, undertegnet, men ikke ratificeret konventionen.

Den 29. maj 2000 vedtog Rådet forordning nr. 1347 om kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser i ægteskabssager samt i sager vedrørende forældremyndighed over ægtefællernes fælles børn (Bruxelles II-forordningen).

Da retsgrundlaget for Bruxelles II-forordningen er EF-traktatens artikel 65, jf. artikel 61, litra c, deltog Danmark ikke i vedtagelsen af forordningen, der således ikke er bindende for eller finder anvendelse i Danmark, jf. protokollen om Danmarks Stilling, der er knyttet som bilag til Amsterdam-traktaten (forbeholdet vedrørende retlige og indre anliggender).

Med vedtagelsen af Bruxelles II-forordningen fik Fællesskabet såkaldt "ekstern kompetence" på de retsområder, der dækkes af forordningen. Dette indebærer bl.a., at Fællesskabet i forhold til de omfattede medlemsstater fik enekompetence til at indgå forpligtelser med tredjelande, som berører reglerne i Bruxelles II-forordningen.

Haagerkonventionens bestemmelser om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det familieretlige område berører Bruxelles II-forordningen og er således omfattet af Fællesskabets enekompetence, mens Haagerkonventionens øvrige regler henhører under medlemslandenes kompetence.

Haagerkonventionen af 1996 er kun åben for ratifikation af stater, og derfor kan Fællesskabet som sådan ikke tilslutte sig konventionen, men må handle gennem sine medlemsstater.

På den baggrund besluttede Rådet den 19. december 2002 at bemyndige medlemsstaterne til at undertegne konventionen i Fællesskabets interesse.

19

Medlemsstaterne, med undtagelse af Holland, der tidligere havde undertegnet konventionen, undertegnede konventionen samtidig i Haag den 1. april 2003. I forbindelse med undertegnelsen afgav medlemsstaterne en erklæring om, at domme, der afsiges i EU-medlemsstaterne skal anerkendes og fuldbyrdes ved anvendelse af de relevante interne fællesskabsregler frem for konventionens regler.

Kommissionen har den 17. juni 2003 fremsat et forslag til Rådets afgørelse om bemyndigelse af medlemsstaterne til i Fællesskabets interesse at ratificere eller tiltræde konventionen, idet medlemsstaterne samtidig skal fremsætte en erklæring, der svarer til den erklæring, der blev fremsat i forbindelse med undertegnelsen.

Da Fællesskabets kompetence er baseret på en forordning, som Danmark ikke deltager i, deltager Danmark heller ikke i vedtagelsen af Rådets afgørelse om bemyndigelse til medlemsstaterne.

Danmark handler således fortsat på egne vegne i forhold til Haagerkonventionen af 1996 den danske holdning dog fastlægges i kontakt med Fællesskabet.

Det bemærkes, at Danmark ligeledes undertegnede konventionen den 1. april 2003 og i forbindelse hermed har afgivet en erklæring svarende til de øvrige medlemsstaters om, at domme, der afsiges i EU-medlemsstaterne, skal anerkendes og fuldbyrdes ved anvendelse af de relevante interne fællesskabsregler. Erklæringen er fremsat i forbindelse med Danmarks undertegnelse, idet det efter Haagerkonventionen ikke er muligt at fremsætte den på et senere tidspunkt. Erklæringen er dog uden virkning for Danmark, da de relevante interne fællesskabsregler (Bruxelles II-forordningen og den kommende forordning om forældreansvar) er omfattet af det danske forbehold vedrørende retlige og indre anliggender, jf. punkt 2 ovenfor.

Rådets afgørelse om bemyndigelse af medlemsstaterne til at ratificere eller tiltræde Haagerkonventionen af 1996 i Fællesskabets interesse forventes vedtaget på Rådsmødet 27.-28. november 2003 eller på et senere rådsmøde.

2. Indhold

I henhold til Kommissionens forslag til rådsafgørelse bemyndiger Rådet medlemsstaterne undtagelse af Danmark til at ratificere eller tiltræde Haagerkonventionen af 1996 i Fællesskabets interesse, idet hver enkelt medlemsstat i den forbindelse afgiver en erklæring om, at domme, der afsiges i EU-medlemsstaterne, skal anerkendes og fuldbyrdes ved anvendelse af de relevante interne fællesskabsregler frem for konventionens regler.

Det er endvidere fastsat, at medlemsstaterne skal ratificere eller tiltræde konventionen samtidig, og at dette skal ske inden for en nærmere angiven frist.

3. Europa-Parlamentet

20

Forslaget er behandlet i henhold til proceduren i EF-traktatens artikel 300. Europa-Parlamentet er derfor ikke blevet hørt i forbindelse med medlemsstaternes undertegnelse af Haagerkonventionen af 1996.

Europa-Parlamentet skal derimod høres over forslaget om medlemsstaternes ratifikation eller tiltrædelse af konventionen. Europa-Parlamentet har den 22. oktober 2003 vedtaget en udtalelse, hvor Parlamentet tilslutter sig forslaget. Udtalelsen indeholder dog en række ændringsforslag, der navnlig har til formål at fremskynde medlemsstaternes ratifikation eller tiltrædelse.

4. Høring

Forslaget har ikke været sendt i høring.

5. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde

Sagen har *senest* været forelagt Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den 10. oktober 2003.

6. Subsidiaritetsprincippet

Forslaget ses ikke at være i strid med subsidiaritetsprincippet.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Som anført under punkt 1, er forslaget til Rådets afgørelse omfattet af det danske forbehold vedrørende retlige og indre anliggender.

Danmark deltager således ikke i en kommende vedtagelse af afgørelsen, der ikke vil være bindende for eller finde anvendelse i Danmark.

Danmark handler derfor fortsat på egne vegne i relation til Haagerkonventionen af 1996, idet den danske holdning dog fastlægges i kontakt med Fællesskabet.

8. Tidligere forelæggelser for Folketingets Retsudvalg og Europaudvalg

Sagen har flere gange tidligere været forelagt Folketingets Retsudvalg og Europaudvalg, senest forud for rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 6. november 2003.

21

Dagsordenspunkt 3: Forslag til Rådets beslutning om bemyndigelse af medlemsstaterne til i Det Europæiske Fællesskabs interesse at undertegne, ratificere eller tiltræde protokollen af 2003 til den internationale konvention om oprettelse af en international fond for erstatning af skader ved olieforurening af 1992 og om bemyndigelse af Luxembourg og Østrig til i Det Europæiske Fællesskabs interesse at tiltræde de underliggende konventioner (KOM (2003) 534 endelig af 8. september 2003).*

Nyt notat

1. Baggrund

Den 16. maj 2003 blev der vedtaget en protokol til den internationale konvention af 1992 om oprettelse af en international fond for erstatning af skader ved olieforurening i Den Internationale søfartsorganisations (IMO's) regi.

Protokollen har til formål at yde supplerende erstatning for krav, som er anerkendt af 1992-fonden, hvilket primært opnås ved at forhøje det maksimale erstatningsbeløb, som fonden skal dække.

Herudover indeholder protokollen en række procedureregler samt regler om domstolskompetence samt anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser inden for hovedkonventionens område. Hovedreglen i protokollen er, at den part, hos hvem

forureningsskaden er indtruffet, har enekompetence.

Den 22. december 2000 vedtog Rådet forordning nr. 44/2001 om retternes kompetence og om anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser på det civil- og handelsretlige område (Bruxelles I-forordningen). Forordningen trådte i kraft den 1. marts 2002.

Da retsgrundlaget for Bruxelles I-forordningen er EF-traktatens artikel 65, jf. artikel 61, litra c, deltog Danmark ikke i vedtagelsen af forordningen, der således ikke er bindende for eller finder anvendelse i Danmark, jf. protokollen om Danmarks stilling, der er knyttet som bilag til Amsterdamtraktaten (forbeholdet vedrørende retlige og indre anliggender).

Med vedtagelsen af Bruxelles I-forordningen fik Fællesskabet såkaldt ekstern kompetence på de retsområder, som dækkes af forordningen. Dette indebærer bl.a., at Fællesskabet har enekompetence med hensyn til undertegnelse og ratifikation eller tiltrædelse af de dele af protokollen, der vedrører domstolskompetence samt anerkendelse og fuldbyrdelse af retsafgørelser.

Rådet bemyndigede den 19. december 2002 Kommissionen til på Fællesskabets vegne at deltage i forhandlingerne om udformningen af protokollen, hvilket dog ikke omfattede, at protokollen skulle åbnes for Fællesskabets tiltrædelse.

22

Protokollen kan således kun undertegnes og ratificeres eller tiltrædes af medlemsstaterne, hvorfor Fællesskabet må handle gennem sine medlemsstater.

På den baggrund har Kommissionen den 8. september 2003 fremsat et forslag til Rådets beslutning om bemyndigelse af medlemsstaterne til i Det Europæiske Fællesskabs interesse at undertegne, ratificere eller tiltræde protokollen af 2003 til den internationale konvention om oprettelse af en international fond for erstatning af skader ved olieforurening af 1992 og om bemyndigelse af Luxembourg og Østrig til i Det Europæiske Fællesskabs interesse at tiltræde de underliggende konventioner.

Da Fællesskabets kompetence hviler på en forordning, som Danmark ikke deltager i, deltager Danmark heller ikke i vedtagelsen af beslutningen om bemyndigelse af de medlemsstater, der er parter i konventionen til at undertegne, ratificere eller tiltræde protokollen om den supplerende fond.

Danmark handler således fortsat på egne vegne i forhold til undertegnelse og ratifikation af protokollen, idet den danske holdning dog fastlægges i tæt kontakt med Fællesskabet.

Forslaget til rådsbeslutning forventes vedtaget på Rådsmødet (retlige og indre anliggender) den 27.-28. november 2003 eller eventuelt på et tidligere rådsmøde.

2. Indhold

Forslaget til Rådets beslutning indeholder en bemyndigelse af de medlemsstater, der er parter i den internationale konvention om oprettelse af en international fond for erstatning af skader ved olieforurening af 1992, til i Det Europæiske Fællesskabs interesse at undertegne, ratificere eller tiltræde protokollen af 2003, samt en bemyndigelse af Luxembourg og Østrig til i Det Europæiske Fællesskabs interesse at tiltræde de underliggende konventioner.

3. Europa-Parlamentet

Forslaget behandles i henhold til proceduren i EF-traktatens artikel 300. Europa-Parlamentet skal derfor ikke høres over forslaget til medlemsstaternes undertegnelse af protokollen, men skal høres over spørgsmålet om medlemsstaternes ratifikation eller tiltrædelse af protokollen.

Europa-Parlamentet har endnu ikke afgivet sin udtalelse.

23

4. Høring

Forslaget har ikke været sendt i høring.

5. Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde

Sagen har været drøftet i Specialudvalget for politimæssigt og retligt samarbejde den 11. november 2003.

6. Subsidiaritetsprincippet

Forslaget ses ikke at være i strid med subsidiaritetsprincippet.

7. Lovgivningsmæssige og statsfinansielle konsekvenser

Som anført under punkt 1, er forslaget til Rådets beslutning omfattet af det danske forbehold vedrørende retlige og indre anliggender.

Danmark deltager således ikke i en kommende beslutning, der ikke vil være bindende for eller finde anvendelse i Danmark.

8. Tidligere forelæggelser for Folketingets Retsudvalg og Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Retsudvalg og Europaudvalg.

